

3ILAGA 1

SVEA HOVRÄTT

Ink 2017-03-03

Målnr
Aktbilaga

SVEA HOVRÄTT

INKOM: 2017-03-03
MÅLNR: T 1992-17
AKTBIL: 3

SKILJEDOM

meddelad i Stockholm den 6 december 2016 i skiljeärende
Refaat el-Sayed ./ Industrivärden

PÅKALLANDE

Refaat el-Sayed, 460211-9671
Tingsvägen 14 A, 187 36 Täby

Ombud: Advokaten Gunnar Brolin, Brolins Advokatbyrå AB,
Box 3165, 103 63 Stockholm
Advokaten Per-Olof Jönsson, Westermalms Advokatbyrå AB,
Tingsvägen 17, 191 63 Sollentuna
F.d. justitierådet Olle Stenman,
P O Hallmans Gata 5, 112 69 Stockholm
Advokaten Fredrik Elmér, KANTER Advokatbyrå KB,
Box 1435, 111 84 Stockholm

MOTPART

Aktiebolaget Industrivärden, 556043-4200
Box 5403, 114 84 Stockholm

Ombud: Advokaterna Olle Flygt och Zackarias Ekman
samt jur.kand. Agnes Leijonhufvud,
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB,
Box 1711, 111 37 Stockholm

SAKEN

Preskription

SKILJENÄMND

Justitierådet Ingemar Persson, ordförande, samt advokaterna
Ronny Henning och Einar Wanhainen

BAKGRUND

Inledning

Refaat el-Sayed och Industrivärden ingick den 15 december 1986 ett avtal (Avtalet). Parterna har olika uppfattning om Refaat el-Sayed kan framställa krav på ersättning och redovisning enligt Avtalet eller om sådana krav har preskriberats. Avtalet är bilagt denna dom.

Avtalet innehåller en klausul om att tvist ska avgöras av skiljemän.

Refaat el-Sayed påkallade den 25 mars 2015 skiljeförfarande mot Industrivärden. Sedan av parterna tidigare utsedda skiljemän avträtt har Stockholms tingsrätt den 1 september 2015 *dels* på förslag av Refaat el-Sayed, vilket medgavs av Industrivärden, utsett advokat Ronny Henning till skiljeman, *dels* på förslag av Industrivärden, vilket medgavs av Refaat el-Sayed, utsett advokat Einar Wanhainen till skiljeman. De av tingsrätten utsedda skiljemännen har därefter utsett justitieråd Ingemar Persson till tredje skiljeman och ordförande i skiljenämnden. Parterna är överens om att skiljeförfarandet ska äga rum i Stockholm.

Handläggning

Refaat el-Sayed har den 31 maj 2016 till det av honom helägda RQA Holding AB, 559040-2680, överlätit sina krav mot Industrivärden enligt Avtalet. Enligt ett avtal den 1 september 2016 om processkommission ska Refaat el-Sayed i eget namn utföra RQA Holdings talan mot Industrivärden.

Parterna har under förfarandet gett in ett antal skrifter jämte bilagor. Förberedande sammanträden inför skiljenämnden har hållits den 7 mars och den 7 juni 2016. Skiljenämnden har den 1 juli och den 6 september 2016 meddelat handläggningsbeslut angående bl.a. edition.

Parterna avlät skrifter i samband med att utkast till recit kommunicerades. Slutförhandling ägde rum i Stockholm den 26 och 27 september 2016.

Härefter ska följande antecknas.

Refaat el-Sayed åberopade förhör med Lars Bertmar, som enligt vad som har framgått var informerad om förhandlingen den 26 och 27 september 2016. Lars Bertmar hördes inte under förhandlingen. Refaat el-Sayed återkallade inte förhöret med Lars Bertmar. Industrivärden yrkade att förhöret skulle avvisas, vilket Refaat el-Sayed bestred. Förhandlingen slutfördes härefter utan protest eller anmälan om hinder eller hemställan om att Lars Bertmar skulle höras vid senare tillfälle.

Skiljenämnden har under handläggningen funnit skäl att på hemställan av Industrivärden tillåta att förhör med Cecilia Montgomery och Anders Nyrén hålls per telefon.

Inför slutförhandlingen har skiljenämnden tillställt parterna utkast till recit i vilka parterna gjort ändringar och tillägg. Efter Refaat el-Sayeds sålunda den 20 september 2016 gjorda justeringar i reciten och åberopande av ny bevisning i skrift samma dag har Industrivärden – i mejl på kvällen den 22 september 2016 – angett att Industrivärden ”för dagen inget har att anföra rörande nya vittnen och annan bevisning, nya omständigheter och ny argumentation från Refaat el-Sayeds sida” utan att det ”får anstå till slutförhandlingen”. Refaat el-Sayed protesterade inte mot detta före slutförhandlingen. Vid förhandlingen har Refaat el-Sayed – efter parternas sak-

framställningar – dock anfört att endast omständigheter som Industrivärden angett i skrift eller som framgår av reciten får läggas till grund för skiljenämndens avgörande; nya åberopanden under slutförhandlingen är överrumplande och ska avvisas som för sent gjorda.

I slutfasen av den muntliga förhandlingen hemställde båda parter att skiljenämnden skulle förklara handläggningen avslutad, vilket också skedde. Skiljenämnden konstaterar att något beslut rörande åberopat förhör med Lars Bertmar därmed inte är erforderligt.

Industrivärden har bestritt Refaat el-Sayeds talan och därvid vid slutförhandlingen, såsom hade förutskickats, bemött bl.a. Refaat el-Sayeds justeringar i reciten om att hans krav är sakrättsliga och inte preskriptibla. Industrivärden har framhållit att Refaat el-Sayeds påstående att de krav som omfattas av fastställsetalan delvis "avser egendom som Refaat el-Sayed innehar med äganderätt" och därför är sakrätter är en rättsinvändning som Refaat el-Sayed gjort i ett mycket sent skede av processen endast några dagar före slutförhandlingen och utan att några nya faktiska omständigheter åberopades i denna del.

Under sakframställningen invände Industrivärden mot att kraven skulle utgöra sakrätter och anförde att Industrivärden genom avtalet den 15 december 1986 övertog de aktier som Refaat el-Sayed pantsatt, att Refaat el-Sayed därefter inte ägde några aktier, att samtliga aktier, dvs. även de aktier som Industrivärden ägde genom Hindus avyttrades åren 1992-1994, att affären var en förlustaffär och att Refaat el-Sayeds krav (ii) och (iii) följer av krav (i). Kraven beskrivs i det följande under yrkanden.

Skiljenämnden gör följande bedömning i avvissningsfrågan. Refaat el-Sayeds rättsinvändning gjordes i ett mycket sent skede av skiljeförfarandet. Vad Industrivärden anförde föranleddes av påståendet att kraven

utgjorde sakrätter. Skiljenämnden finner under alla förhållanden att invändningarna inte åberopats i otillbörligt syfte. Invändningarna är inte heller sådana att det skulle vara olämpligt att pröva dem. Skiljenämnden finner mot bakgrund av det anförda inte skäl att avvisa vad Industrivärden gjort gällande under slutförhandlingen.

Yrkanden

Refaat el-Sayed har yrkat att skiljenämnden ska fastställa att hans krav mot Industrivärden av vad slag vara må som härrör från eller har sin upprinnelse ur avtalet mellan honom och Industrivärden den 15 december 1986 inte är preskriberade.

Refaat el-Sayed har i samband därmed yrkat att skiljenämnden, om nämnden skulle finna att preskription inträtt till någon del avseende hans angivna krav, anger vilket eller vilka krav som har preskriberats.

Refaat el-Sayed har även yrkat att skiljenämnden ska fastställa att Industrivärden är redovisningsskyldigt i förhållande till honom såvitt avser krav vilka har preciserats som (i) försäljning av aktier enligt ett optionsavtal den 4 mars 1986 och av pantsatta aktier varvid försäljningslikviden skulle fördelas mellan Industrivärden och Refaat el-Sayed, (ii) reglering med anledning av fastställt årsresultat i Fermenta för år 1986, (iii) försäljning av Fermentas dotterbolag Plant Protection (sedermera Agro Kemi) varvid reglering skulle ske mellan parterna, (iv) Refaat el-Sayed skulle erhålla lön om 20 000 kr per månad jämte löneförmåner (av Refaat el-Sayed uppskattat till 17 000 kr per månad), t.o.m. den 15 januari 1990, dvs. i 37 månader, och (v) eventuellt skadestånd med hänsyn till att Industrivärden förfarit oredligt mot Refaat el-Sayed.

Industrivärden har bestritt yrkandena.

Parterna har yrkat ersättning för kostnader för förfarandet jämte ränta samt yrkat att motparten, parterna emellan, ensam ska svara för skiljenämndens kostnader.

Refaat el-Sayed har anfört att merkostnad som Industrivärden kan ha orsakats till följd av ombudsbyte ska bäras av Industrivärden oavsett utgång i skiljeärendet.

Grunder

Refaat el-Sayed

Refaat el-Sayeds krav kan delas upp i sakrätter och fordringsrätter. Såvitt avser kraven (i), (ii) och (iii) är det fråga om sakrättsliga krav. Sådana krav kan inte preskriberas.

Om skiljenämnden skulle finna att krav (i–v) kan preskriberas, startar preskriptionsfristen när Industrivärden har fullgjort Avtalet och avgett slutredovisning. Industrivärden har inte fullgjort Avtalet och inte heller avgett slutredovisning. Någon preskriptionsfrist har därför inte startat.

För det fall skiljenämnden skulle anse att Refaat el-Sayeds krav utgör fordringsrätter, bestrids att dessa fordringar har uppkommit vid Avtalets ingående. Någon preskriptionsfrist har därför inte startat då.

Oavsett skiljenämndens bedömning i det föregående har Refaat el-Sayed återkommande påtalat sina krav och rättigheter enligt Avtalet, på sätt som innebär att preskriptionen avbrutits.

Industrivärden

Preskription har inträtt. Alla eventuella krav härrörande ur Avtalet är preskriberade, dvs. varje sådant krav är preskriberat, vilket även gäller eventuell redovisningsskyldighet. Under en tid av mer än tio år från det att ursprunglig eller efter preskriptionsavbrott förnyad preskriptionstid börjat löpa har preskriptionsavbrott inte åstadkommit avseende något krav härrörande ur Avtalet, varken av Refaat el-Sayed eller av Industrivärden.

Ursprunglig preskriptionstid för samtliga krav började löpa vid Avtalets ingående. Det finns ingen fordran som inte uppstod vid Avtalets ingående. Aktierna avyttrades åren 1992-1994.

Inget av kraven avser en sakrätt. Under alla omständigheter är inget av kraven inpreskriptibelt.

Utveckling av talan

Refaat el-Sayed

Under inledningen av 1980-talet hade Refaat el-Sayed byggt upp Fermenta AB till en relativt omfattande koncern inom det farmakologiska området. Industrivärden förvärvade, utan Refaat el-Sayeds vetskap, i början av år 1986 ett betydande antal aktier i Fermenta AB. Senare samma år uppkom ett antal frågor som vid slutet av året ledde till en krissituation för Fermenta. Diskussioner fördes mellan Industrivärden och Refaat el-Sayed, vilka ledde fram till ett avtal den 15 december 1986.

Enligt Avtalet skulle Refaat el-Sayed tråda tillbaka från den operativa ledningen av Fermenta och överlåta sina aktier i Fermenta mot att han skulle erhålla ett antal förmåner, del från framtida försäljningar, konsultuppdrag (stå till förfogande) osv. I praktiken innebar Avtalet att Refaat el-Sayed köptes ut ur Fermentas operativa ledning. Avtalet innehåller explicit flera och betydande förpliktelser för Industrivärden, utöver ersättningen för att Refaat el-Sayed skulle stå till Fermentas och Industrivärdens förfogande.

Avtalet förhandlades fram mellan Refaat el-Sayed och företrädare för Industrivärden, vilka var de parter som undertecknade Avtalet. Formellt träffades Avtalet mellan Refaat el-Sayed och Fermenta, men Industrivärden garanterade Fermentas åtaganden. Våren 1987 försattes Refaat el-Sayed i personlig konkurs. Detta skedde – åtminstone – med Industrivärdens goda minne, eftersom Industrivärden hade kunnat medverka till att förhindra konkursen. Konkursen hölls öppen till våren 1993. Till följd av konkursen framtogs Refaat el-Sayed alla handlingar som rörde Fermenta, bl.a. Avtalet i original.

Industrivärden har agerat som syssloman i förhållande till Refaat el-Sayed och har anförtrotts dennes egendom med redovisningsskyldighet enligt såväl lag som avtal. Industrivärden har inte lämnat någon slutredovisning.

Avtalet omfattar flera olika delar: (i) försäljning av aktier enligt ett optionsavtal av den 4 mars 1986 och av pantsatta aktier varvid försäljningslikviden skulle fördelas mellan Industrivärden och Refaat el-Sayed, (ii) reglering med anledning av fastställt årsresultat i Fermenta för år 1986, (iii) försäljning av Fermentas dotterbolag Plant Protection (sedermera Agro Kemi) varvid reglering skulle ske mellan parterna, (iv) Refaat el-Sayed skulle erhålla lön om 20 000 kr per månad jämte löneförmåner (av Refaat el-Sayed uppskattat till 17 000 kr per månad), t.o.m. den 15 januari

1990, dvs. i 37 månader, och (v) eventuellt skadestånd med hänsyn till att Industrivärden förfarit oredligt mot Refaat el-Sayed.

Kraven (i), (ii) och (iii) avser egendom som Refaat el-Sayed innehar med äganderätt.

Refaat el-Sayeds krav enligt (i), (ii), (iii), (iv) och (v) är beroende av att Industrivärden fullgör sin redovisningsskyldighet. I samtliga dessa fall är Industrivärden syssloman i förhållande till Refaat el-Sayed. Vid sysslomannaförhållanden gäller specialpreskription, där preskriptionsfristen enligt 18 kap. 9 § handelsbalken utgår från det tillfälle när redovisningen avges. Industrivärden har beträffande dessa krav ännu inte avgett redovisning. Preskriptionsfristen vad gäller dessa krav har således ännu inte börjat löpa. Av 1 § preskriptionslagen framgår att lagen är subsidiär i förhållande till annan lagstiftning.

Upplýsningsskyldigheten är inte en förmögenhetsrättslig förpliktelse av sådan natur att det finns skäl att göra preskriptionsinstitutet tillämpligt på denna.

Om Industrivärden vill göra rätt för sig – oavsett nämndens ställningstagande i preskriptionsfrågan – borde det i vart fall, objektivt sett, vara av intresse för båda parter att få klarlagt när och på vilket sätt Industrivärden tillgodogjort sig panten och hur stort ett eventuellt överskott blivit. Kravet materialiserar sig ju först när redovisningen lämnas samtidigt som kravet bestäms till sitt belopp. En konsekvens av Avtalet är att det endast är Industrivärden som kan ta fram sådana uppgifter. Tidpunkten för redovisning är således helt avgörande för när en eventuell fordran uppkommer och från vilken tidpunkt en eventuell preskriptionsfrist ska beräknas.

Såvitt avser kraven (i), (ii), (iii), (iv) och (v) har preskriptionsavbrott skett åren 1993, 2001, 2004, 2007 och 2014.

I samband med att konkursen avslutades våren 1993 tillskrev Refaat el-Sayed Carl-Erik Feinsilber på Industrivärden med anledning av hans krav mot Industrivärden enligt Avtalet. Diskussionen ledde inte till något avslut och Refaat el-Sayed lät tills vidare saken bero, bl.a. eftersom Refaat el-Sayed uppfattade det som att Industrivärden avsåg att ånyo sätta honom i konkurs, om han fortsatte att driva sina krav.

Åtta år senare, den 14 mars 2001, framförde Refaat el-Sayed åter krav enligt Avtalet. Det krav han framställde besvarades av Industrivärdens ombud. Inte heller denna skriftväxling ledde till något avslut.

Den 21 maj 2004 skickade Refaat el-Sayed ett nytt krav till Industrivärden. Kravet sändes med ordinarie post till Industrivärdens officiella besöksadress på Storgatan 10 i Stockholm. Dessutom överlämnades en kopia av brevet personligen av Thomas Wahlström på adressen. Thomas Wahlström återrapporterade därefter till Refaat el-Sayed att brevet överlämnats. Industrivärden har inte besvarat kravet. Thomas Wahlström avled år 2011.

Den 15 juli 2007 sände Refaat el-Sayed åter krav till Industrivärden. Kravet postades till Industrivärden på samma adress som tidigare, dvs. Storgatan 10 i Stockholm. Industrivärden har inte besvarat brevet.

Preskriptionsavbrott har därmed förekommit åren 1993, 2001, 2004 och 2007. Preskription av Refaat el-Sayeds rättigheter enligt Avtalet har därmed inte inträtt till någon del.

Preskriptionsavbrottet år 1993 skedde i form av ett längre brev, vari påminnelse gjordes såvitt avser samtliga Refaat el-Sayeds krav enligt Avtalet. Preskriptionsavbrotten år 2001, 2004 och 2007 har skett i mer kortfattade skrivelser. Således har påminnelse skett avseende samtliga krav enligt Avtalet. Att kraven enligt (i), (ii), (iii) och (v) inte är preciserade till belopp beror på att en sådan precisering inte är möjlig förrän Industrivärden har fullgjort sin redovisningsskyldighet.

Vid sammanträden hos Industrivärdens ombud den 18 juni och den 9 september 2014 har företrädare för Industrivärden uppgett att bolaget har kastat samtliga handlingar avseende Refaat el-Sayed. Att Industrivärden inte kan hitta vissa handlingar kan på intet sätt medföra en belastning för Refaat el-Sayeds bevisbörda avseende preskriptionsfrågan.

Refaat el-Sayed har påmint om sina krav i brev den 28 januari 2014. Vid det tillfället bestred Industrivärden kraven med hänvisning till preskription.

Industrivärden

Industrivärden har mottagit Refaat el-Sayeds brev åren 1993, 2001 (i mars och april) och 2014, men inte 2001 (i juli), 2004 och 2007, varken per post, fax, bud eller på annat sätt.

I brev den 6 maj 1993 framförde Refaat el-Sayed krav mot Industrivärden. Kravet, inklusive ränta uppgick till 1 800 000 kr och avsåg konsultarvode enligt p.10 i Avtalet, som innebar att Refaat el-Sayed skulle stå till förfogande t.o.m. den 15 januari 1990 enligt vad han och Fermenta (inte Industrivärden) kunde komma överens om. Refaat el-Sayed blev dock av olika skäl oanvändbar inom affärsområdet och kom inte att utnyttjas för

några åtgärder. Strax efter det att avtalet ingicks försattes han i konkurs och han dömdes senare till fängelse.

Refaat el-Sayed återkom därefter med ett brev den 14 mars 2001 i vilket han angav att han ville behålla sin rätt att kräva beloppet 1 800 000 kr enligt brevet den 6 maj 1993.

Den 27 april 2001 inkom ytterligare ett brev från Refaat el-Sayed i vilket han återkom till "krav grundat på punkten 10" i avtalet och till beloppet 1 800 000 kr.

Därefter har Industrivärden inte mottagit något krav förrän i brev den 28 januari 2014 då Industrivärden uppmanades att "erlägga likviden enligt mitt brev från den 2001-03-14 och 2007-07-15". I brevet från 2007, som är ingivet i ärendet, är fordran preciserad till "likviden enligt mitt brev från den 2001-03-14".

Något brev daterat den 19 juli 2001 har inte på något sätt kommit till Industrivärden och Industrivärden väljer att lämna påståendet utan avseende. Om det mot Industrivärdens bestridande skulle anses styrkt att de av Refaat el-Sayed åberopade breven den 21 maj 2004 och den 15 juli 2007 kommit Industrivärden tillhanda, har den fordran för vilken det i så fall i princip kunnat ske ett preskriptionsavbrott endast avsett det som tidigare preciserats gälla ersättning för eventuella konsulttjänster (i den omfattning sådana begärts av Fermenta) enligt p. 10 i avtalet. För andra eventuella fordringar har något preskriptionsavbrott inte kommit till stånd.

Bestämmelsen om specialpreskription i 18 kap. 9 § handelsbalken är inte tillämplig. Bestämmelsens innebörd är inte heller den att det inte skulle finnas någon preskriptionstid som löper om slutredovisning inte lämnas. Även om Industrivärden skulle anses vara syssloman eller annars befinns

ha redovisningsskyldighet i något avseende inom ramen för bestämmelsens tillämpningsområde – vilket bestrids – gäller preskriptionslagens allmänna tioårspreskription eftersom Industrivärden inte avgett slutredovisning.

Det var av Fermenta som konsulttjänster m.m. eventuellt skulle komma att begäras. Det begärdes dock aldrig beroende på den ställning Refaat el-Sayed fick. Om det skulle föreligga ett ersättningsansvar för konsulttjänster m.m. för Industrivärden vitsordas att preskriptionsavbrott skett den 5 maj 1993 och den 14 mars 2001; preskriptionsavbrott har endast avsett krav enligt p. 10 i avtalet.

Industrivärden har aldrig gjort gällande att bolaget har kastat samtliga handlingar avseende Refaat el-Sayed. Vad man sagt är att det inte hos Industrivärden existerar några handlingar som Refaat el-Sayed i skiljeärendet påstår utgöra preskriptionsavbrott åren 2004 och 2007. Industrivärden har sparat handlingar med koppling till Refaat el-Sayed. Akten, som har gått igenom, är i god ordning och enligt Industrivärden komplett. Att Industrivärden begärt att Refaat el-Sayed företer de handlingar han för sin del vill åberopa är en annan sak.

Industrivärden har inte mottagit några handlingar som medför preskriptionsavbrott i juli 2001, år 2004 eller år 2007. Industrivärden har alltid haft mycket noggranna rutiner när det gäller hantering av inkommande handlingar. Det gäller såväl beträffande handlingar som kommer med post eller fax som beträffande handlingar som överlämnas av bud. Industrivärden har inte mottagit någon handling med krav från Refaat el-Sayed efter april 2001, förrän i januari 2014. Inte heller anställda i Industrivärden har kunnat bekräfta att någon sådan handling kommit in.

Industrivärdens rutiner för inkommande post, fax och bud var vid denna tid mycket noggranna och väl etablerade. Alla handlingar som inte ställts till viss person lämnades omgående och utan undantag till Lena Bergholm som var VD-sekreterare. Bolagets organisation var mycket koncentrerad och bestod av ca 20 anställda. Brev med koppling till Refaat el-Sayed skulle Lena Bergholm ha lämnat till bolagsjuristen, sedermera chefsjuristen, Thomas Nordvaller.

Thomas Nordvaller hade ansvar för skriftväxlingen med Refaat el-Sayed via advokaten Lars Boman som var externt ombud. Det hade varit naturligt att handlingarna kom denne till del. Lars Boman var redan år 1993 ombud för Industrivärden i frågor relaterade till Refaat el-Sayed. Industrivärden anlidade honom för att bemöta Refaat el-Sayeds krav åren 2001 och 2014. Skulle brev ha inkommit 2004 och 2007 (eller i juli 2001) hade det varit sannolikt att han hade involverats.

Om Lena Bergholm istället skulle ha lämnat breven till någon i Industrivärdens ledning, hade denne med största sannolikhet informerat Thomas Nordvaller som i sin tur hade vänt sig till Lars Boman med breven.

Ingen av nämnda personer har kunnat bekräfta att de har tagit emot breven, eller kunnat påminna sig om att de fått kännedom om upprepade krav 2004 och 2007. Mot bakgrund av historiken mellan Industrivärden och Refaat el-Sayed, den mediala uppmärksamheten som rådde och de kontakter som förevarit var Refaat el-Sayed ett välbekant namn för Industrivärdens ledning. Det är högst osannolikt att breven, om de inkommit, inte skulle ha kommit nämnda personer till del. Vidare är det osannolikt att någon av dessa fått breven utan att det skulle ha diskuterats vid Industrivärdens regelbundna ledningsgruppsmöten.

Refaat el-Sayed har bevisbördan för att preskriptionen avbrutits. Det hade varit enkelt för honom att säkra bevisning genom att erhålla en kvittens. Beviskravet är enligt praxis högt. I detta fall rör det sig om enstaka försändelser och inte en följd av flera försändelser till en registrerad postadress.

Kravbrev från åren 2004 och 2007 anges ha postats till "AB Industrivärden, S-114 84 Stockholm" respektive "AB Industrivärden, Storgatan 10, S-114 84 Stockholm" (så också brev i juli 2001). Industrivärdens registrerade postadress dessa år var Box 5403, 114 84 Stockholm och besöksadressen var Storgatan 10, 114 51 Stockholm. Även om Industrivärden borde ha varit välbekant för posten kan det inte uteslutas att breven, vid en sammanblandning av adresserna inte nått bolaget.

Utredningen

Utöver skriftlig bevisning har förhör hållits på begäran av *Refaat el-Sayed* med honom själv samt Lennart Ericsson, Edvard Shaeri, Andreas Lövgqvist och Rutger Smith, *Industrivärden* med Cecilia Montgomery, Anders Nyrén, Carl-Olof By, Thomas Nordvaller och Anders Nyberg.

Domskäl

Avtalet den 15 december 1986

I avtalet den 15 december 1986 anges under rubriken *bakgrund* bl.a. att Refaat el-Sayed enligt optionsavtal den 4 mars 1986 förbundit sig att från Industrivärdens dotterbolag Hindus förvärva 1 882 800 Fermenta B-aktier

för 568 623 880 kr och att Refaat el-Sayed som säkerhet för åtagandet pantförskrivit 4 miljoner Fermenta A-aktier och 1,1 miljoner Fermenta B-aktier. Vidare anges att sedan Hindus påkallat fullgörande av optionen och Refaat el-Sayed förklarar sig inte kunna fullfölja åtagandet har Refaat el-Sayed och Industrivärden enats om *dels* att de av Hindus ägda aktierna ska anses ha ett värde om 132 miljoner kr, varför bristen som ska uttas ur panten uppgår till 436 623 880 kr, varvid beaktats att ett lägre värde ökar bristen och ett högre värden minskar bristen men att "värdet aldrig, med hänsyn till marknadsvärdet på Fermentas aktier kan vara så högt att panten i och för sig täcker bristen", *dels* att panten ska anses ha det saluvärde som motsvarar bristen och att Refaat el-Sayed med hänsyn härtill godtar att panten försäljs för angivet belopp till Industrivärden eller av Industrivärden anvisat bolag, *dels* att vid värdering av Hindus aktier och därmed indirekt bristen och av panten särskild vikt har fästs vid Refaat el-Sayeds uppgifter att resultatet i Fermenta för år 1985, efter vissa justeringar, uppges till lägst 400 miljoner kr och att försäljning av Plant Protection före den 1 februari 1987 kommer att ge en extraordinär intäkt netto om 520 miljoner kr.

Härefter anges i avtalet under rubriken *överenskommelse* att Industrivärden eller det bolag Industrivärden sätter i sitt ställe (nedan kallat köparen) ska söka att senast den 15 januari 1990 "sälja de Fermenta-aktier som förvärvats" (p. 1).

Avtalet innehåller därefter närmare föreskrifter rörande försäljningen. "Köparen ska verka för" att försäljningen, som ska ombesörjas av Handelsbanken på uppdrag av Industrivärden, samordnas med försäljning av aktier pantsatta för Refaat el-Sayeds skulder till bl.a. Nordbanken (p. 2 och 3). Vid en försäljning har Refaat el-Sayed rätt till tilläggsköpeskillning (p.5). Om försäljning inte genomförs senast den 15 januari 1990 ska Industrivärden eller köparen därefter och intill den 15 april 1990 sälja till

av Refaat el-Sayed anvisad köpare eller lägga av Refaat el-Sayed anvisad köpare erbjuden köpeskillning "för de av Industrivärden enligt detta avtal förvärvade aktierna till grund för beräkning av eventuell tilläggsköpeskillning" (p. 4 som hänvisar till p. 5). I punkterna 5–9 regleras därefter närmare hur denna beräkning ska gå till, varvid i p. 8 föreskrivs att vid "vidareförsäljning" ska A-aktier antas ha en merkurs om 30 procent i förhållande till B-aktier.

Avtalet föreskriver därefter i p. 10 att Refaat el-Sayed på vissa villkor ska stå till Fermentas förfogande under i första hand tiden till den 15 januari 1990 i enlighet med vad Refaat el-Sayed och Fermenta kan komma överens om, mot skäligt arvode i storleksordningen 20 tkr/mån jämte vissa förmåner.

Refaat el-Sayeds anspråk grundas på avtalet den 15 december 1986 mellan Refaat el-Sayed och Industrivärden.

Är Refaat el-Sayeds krav preskriptibla?

En första fråga i skiljeärendet är om Refaat el-Sayeds nu omtvistade anspråk (i), (ii) och (iii) under avtalet – mot Industrivärdens bestridande – till någon del är sakrättsliga och därmed inpreskriptibla.

Preskriptionslagen gäller enligt 1 § i fråga om preskription av fordringar, i den mån inte annat följer av vad som är särskilt föreskrivet. Enligt 2 § preskriberas fordringar tio år efter tillkomsten, om inte preskriptionen avbryts dessförinnan. Vad som preskriberas enligt preskriptionslagen är alltså fordringar – inte sakrätter som äganderätt, panträtt, retentionsrätt nyttjanderätt m.m. Fordringsrättsliga anspråk som grundas på sådana rättigheter omfattas däremot av lagen.

De krav som omfattas av Refaat el-Sayeds talan och som Refaat el-Sayed menar är sakrättsliga har, som redogjorts för ovan, angetts till (i) försäljning av aktier enligt optionsavtalet den 4 mars 1986 och av pantsatta aktier varvid försäljningslikviden skulle fördelas mellan Industrivärden och Refaat el-Sayed, (ii) reglering med anledning av fastställt årsresultat i Fermenta för år 1986 och (iii) försäljning av Fermentas dotterbolag Plant Protection (sedermera Agro Kemi) varvid reglering skulle ske mellan parterna.

Huruvida de angivna kraven är preskriptibla eller inte avgörs enligt skiljenämndens bedömning inte av om Industrivärden varit syssloman eller redovisningsskyldig i förhållande till Refaat el-Sayed. Ett på avtalet den 15 december 1986 grundat sysslomannaskap med eller utan redovisningsskyldighet medför alltså inte i sig att Refaat el-Sayeds krav är sakrättsliga. Vad Refaat el-Sayed velat leda i bevis med editionsframställan har således saknat betydelse.

Oavsett om Industrivärden var syssloman och oavsett om Industrivärden hade redovisningsskyldighet är inget av Refaat el-Sayeds krav ett sådant sakrättsligt krav som inte kan preskriberas. Avtalet mellan parterna den 15 december 1986 innebar att Industrivärden förvärvade Refaat el-Sayeds aktier i Fermenta för en fast köpeskilling som erlades av Industrivärden genom avräkning med en möjlighet för Refaat el-Sayed att under vissa förutsättningar erhålla ytterligare ersättning för de sålunda överlåtna aktierna. Det har inte påståtts att Refaat el-Sayed skulle ha förbehållit sig äganderätten till de överlåtna aktierna. De krav (i), (ii) och (iii) som omfattas av Refaat el-Sayeds fastställsetalan i skiljeförfarandet avser sådan ytterligare ersättning och utgör enligt skiljenämndens bedömning i stället – som Industrivärden gjort gällande i förfarandet – till alla delar

fordringar som har sin grund i avtalet mellan parterna den 15 december 1986. Fordringarna omfattas därmed av preskriptionslagen.

Från vilken tidpunkt ska preskriptionstiden beräknas?

Frågan är därefter från vilken tidpunkt preskriptionstiden ska beräknas.

Refaat el-Sayed har gjort gällande att, för det fall fordringarna kan preskriberas, preskriptionstiden börjar löpa när Industrivärden fullgjort avtalet och avgett slutredovisning. Eftersom Industrivärden inte har fullgjort avtalet och inte avgett slutredovisning har enligt Refaat el-Sayeds uppfattning någon preskriptionstid inte börjat löpa. Industrivärden å sin sida har gjort gällande att ursprunglig preskriptionstid för samtliga fordringar började löpa vid avtalets tillkomst, dvs. den 15 december 1986.

Enligt 2 § preskriptionslagen preskriberas fordringar tio år efter "tillkomsten". Utgångspunkten när det gäller preskription av fordringar som grundas på avtal är att preskriptionstiden beräknas från avtalets ingående. Detta gäller oavsett när fordringen fullbordas eller förfaller och oavsett om fordringen är beroende av villkor. Det sagda gäller också fordringar på skadestånd och andra anspråk som grundas på avtalet.

Enligt skiljenämndens bedömning är utgångspunkten för beräkning av preskriptionstiden när Refaat el-Sayed och Industrivärden ingick det avtal som ligger till grund för de krav vilka omfattas av hans fastställsetalan, dvs. den 15 december 1986. Det sagda gäller även om Industrivärden sålde aktierna efter denna tidpunkt.

Skiljenämnden vill emellertid tillägga följande. Skiljenämndens har uppfattat att Refaat el-Sayed menar att den processuella utgångspunkten

för nämndens prövning ska vara att Industrivärden ännu inte har avyttrat aktieinnehavet eftersom Industrivärden inte åberopat att försäljning skett eller åberopat bevisning om när så skett.

Skiljenämnden, som noterar att Industrivärden fört in i målet att aktierna såldes i början 1990-talet, har i det föregående gjort bedömningen att preskriptionsfristen börjar löpa när Refaat el-Sayed och Industrivärden ingick Avtalet. Om Industrivärden avyttrat aktieinnehavet senare kan visserligen en ny preskriptionsfrist tänkas börja löpa därför att avyttringen ska betraktas som ett preskriptionsavbrott; Industrivärden skulle i så fall genom avyttringen ha "erkänt" fordringen.

Industrivärden som med skiljenämndens tillåtelse har fört in i målet att aktieinnehavet såldes 1992-1994 har inte åberopat någon egen bevisning i den frågan. Refaat el-Sayed har emellertid själv framhållit att han under 1993 eller 1994 fick reda på att aktierna hade avyttrats. Och han har vidare åberopat ett brev den 2 december 1993 som hans dåvarande ombud skickade till Industrivärdens ombud. Brevet kan inte förstås på annat sätt än att aktierna då hade avyttrats. Mot denna bakgrund får det anses framgå att Industrivärden från den tidpunkten inte innehade några aktier. Med den utgångspunkten skulle alltså preskriptionsfristen ha börjat löpa senast då. Skiljenämnden vill i sammanhanget peka på att åberopsbördan för att preskriptionsfristen börjat löpa från annan tidpunkt än när Avtalet ingicks enligt nämndens mening i detta fall legat på Refaat el-Sayed.

Sysslomannapreskription – 18 kap. 9 § handelsbalken

Därefter ska frågan besvaras om de nu gjorda bedömningarna förändras för det fall avtalet mellan Refaat el-Sayed och Industrivärden innebar att

Industrivärden intog ställning av syssloman och om Industrivärden hade redovisningsskyldighet i förhållande till Refaat el-Sayed.

I 18 kap. 9 § handelsbalken finns en preskriptionsbestämmelse med innebörd att den som vill "tala" å sysslomans förvaltning har att göra det inom ett år från sysslomannens redovisning. Med förvaltning avses i detta sammanhang egendomsförvaltning för någon annans räkning. För att bestämmelsen ska bli tillämplig – varmed följer en ettårig preskriptionstid – förutsätts ett uppdrag som innefattar förvaltning av annans värde. Det avgörande för om 18 kap. 9 § handelsbalken är tillämplig är alltså om uppdraget avser förvaltning av anförtrodd egendom.

Frågan om Industrivärden intog ställning av syssloman i förhållande till Refaat el-Sayed påverkar inte i sig innebörden av de avtalsvillkor som ställs upp i avtalet den 15 december 1986. De krav Refaat el-Sayed kan ha mot Industrivärden är fortfarande grundade på Avtalet och anspråkens rättsliga kvalifikation som fordringar eller sakrätter påverkas inte av om de förpliktelser som Industrivärden kan ha haft att iaktta efter förvärvet har legat inom ramen för något som kan betecknas som ett sysslomannauppdrag eller om Industrivärden är att betrakta som en köpare av aktier som åtagit sig förpliktelser inom ramen för köpeavtalet. Dessa krav är som skiljenämnden funnit preskriptibla. Att någon – syssloman eller inte – inte redovisar en tilläggsköpeskillning medför inte att huvudmannens krav blir inpreskriptibelt.

Det är ostridigt i målet att någon redovisning inte har skett i detta fall. Om redovisning hade skett skulle preskriptionsfrågan ha fått bedömas enligt 18 kap. 9 § handelsbalken och preskriptionstiden hade då kunnat *förkortas* till ett år. Det är så subsidiaritetsprincipen i 1 § preskriptionslagen får förstås. Den förkortade preskriptionstiden kan följaktligen inte medföra att preskriptionstid inte löper alls ifall redovisning uteblir. Frågan om

preskription får då i stället bedömas enligt allmänna regler, dvs. enligt preskriptionslagen, som tillämpas parallellt med bestämmelsen om sysslomannapreskription i 18 kap. 9 § handelsbalken. Allmänna regler gäller sålunda för det fall redovisning inte skett även om det förelegat redovisningsskyldighet enligt 18 kap. 9 § handelsbalken.

Av det anförda följer sålunda att Industrivärdens åtagande enligt Avtalet är preskriptibla och att det inte spelar någon roll om Industrivärdens uppdrag rättsligt ska kvalificeras som ett sysslomannauppdrag.

Preskriptionsavbrott

a) Inledning

Mot bakgrund av de bedömningar skiljenämnden gjort i det föregående beträffande frågan om Refaat el-Sayeds krav är preskriptibla, om tidpunkt för fordringarnas uppkomst och om utgångspunkt för beräkning av preskriptionstid är frågan härefter om preskriptionsavbrott har skett.

b) Preskriptionsavbrott åren 1993 och 2001

Skiljenämnden redovisar inledningsvis vad som förevarit åren 1993 och 2001.

I ett brev den 7 april 1993 ställt till Carl-Erik Feinsilber påminde Refaat el-Sayed om sitt "avtal med Industrivärden" och om att Industrivärden inte har "rätt att överlåta A-aktier till tredje man utan att informera" samt att han överväger att vidta rättsliga åtgärder. Kort tid därefter, den 6 maj 1993 i ett brev undertecknat av advokat Mats Olofson utvecklas grunderna

närmare för Refaat el-Sayeds anspråk på ett belopp i storleksordningen 1 800 000 kronor rörande "konsultarvode m.m."

Brevet den 6 maj 1993 kan inte förstås på annat sätt än att Refaat el-Sayeds framställer krav av grundade på p. 10 i avtalet, som anger.

"RES ska stå till Fermentas förfogande i första hand tiden t o m 1990-01-15 i enlighet med vad RES och Fermenta kan överenskomma. RES ska så länge han i begärd omfattning (står till förfogande) äga åtnjuta arvode i storleksordningen 20 tkr/mån samt i den omfattning som betingas av hans uppdrag för Fermenta tjänstebil och tjänstetelefon."

Att det i brevet den 7 april 1993 sägs "konsultarvode m.m." kan inte förstås som att det omfattar annat än arvode jämte förmåner som bil och telefon. Brevet ger å andra sidan inte uttryck för att andra krav frånfallits.

I brev den 14 juli 1993 tillbakavisar Industrivärden genom advokat Lars Boman Refaat el-Sayeds krav. I brevet hänvisas till "diskussioner" rörande avtalet från december 1986 och om giltigheten av bakomliggande options- och pantsättningsavtal, liksom även om Refaat el-Sayed, som vid denna tidpunkt inte längre var i konkurstillstånd, hade rätt att framställa krav.

Refaat el-Sayed återkommer åtta år senare i ett brev daterat den 14 mars 2001 ställt till Industrivärden.

"Med anledning av vårt avtal den 1986-12-15 kan jag konstatera att ni fram till dagens datum inte har fullgjort er skyldighet enligt avtalet. Jag vill härmed behålla min rätt att vid svensk domstol kräva av er summan 1 800 000 kr enligt brev till från advokat vid Carler advokatbyrå den 1993-05-06."

Och i ett brev till Industrivärden den 27 april 2001 anger Refaat el-Sayed bl.a. följande.

”Jag ber att få återkomma till mitt krav grundat på punkten 10 i det avtal som den 15 december 1986 träffades mellan AB Industrivärden och undertecknad. Kravet uppgick den 6 maj 1993 enligt den av advokat Mats Olofson då gjorda beräkningen i brev samma datum till Ert ombud advokaten Lars Boman, till SEK 1 800 000 kronor. Härutöver har löpande räntor tillkommit. Tidigare framställda krav med anledning av ovannämnda avtal vidhålls.”

Industrivärden tillbakavisar kraven genom Lars Boman den 6 juni 2001 med hänvisning till brev den 27 april 2001.

Den 19 juli 2001 återkommer Refaat el-Sayed per brev och fax med anledning av Lars Bomans svar

”Jag vill påminna om era skyldigheter enligt avtal 1986-12-15. Ni har avyttrat alla aktier i Fermenta och tillgångar i form av aktier i dotterbolag under 1987–1993 utan att lämna möjlighet för mig eller anvisad köpare att lämna bud. Ni har inte heller till mig redovisat tilläggsköpeskilling eller betalat mitt konsultarvode. Detta strider mot avtalet som har träffats den 1986-12-15. (bilaga brev den 1993-12-02)”

Industrivärden har vitsordat att bolaget mottagit krav 1993 och mars och april 2001, men inte i juli 2001, och härefter år 2014. Parterna är oense om huruvida de krav som Industrivärden ostridigt mottagit – och om de krav varom mottagandet är tvistigt – omfattat endast krav enligt p. 10 i avtalet eller om kraven innefattat samtliga Refaat el-Sayeds nu aktuella krav enligt avtalet.

b) Preskriptionsavbrott åren 2004 och 2007?

Refaat el-Sayed gör gällande att Industrivärden mottagit krav även åren 2004 och 2007, vilket Industrivärden bestrider. Om skiljenämnden finner att Refaat el-Sayed inte visat att preskriptionsavbrott har skett vid någon av dessa tidpunkter saknar frågan om de ostridigt preskriptionsavbrytande breven 1993 och 2001 (liksom frågan om brevet i juli 2001 mottagits)

omfattar mer än krav enligt p. 10 i avtalet betydelse eftersom Refaat el-Sayeds samtliga krav då är preskriberade.

De nu aktuella kravbrev är ett brev daterat den 21 maj 2004 och ställt till AB Industrivärden vari Refaat el-Sayed framför följande.

”Jag återkommer till vårt avtal från den 1986-12-15. Trots min tidigare uppmaning till er att fullfölja er skyldighet enligt avtalet kan jag konstatera att ni inte gjort det.
Jag kommer att överväga att vidta legala åtgärder för att skydda min rätt enligt avtalet.”

Och i ett brev daterat den 15 juli 2007 sägs.

”Jag återkommer till vårt avtal från den 1986-12-15 där jag i mitt brev den 2001-03-14 hänvisar till att ni inte fullgjort er skyldighet enligt avtalet. Jag vill härmed uppmana er att erlägga likviden enligt mitt brev från den 2001-03-14.
Jag kommer att överväga att vidta legala åtgärder för att skydda min rätt enligt avtalet.”

Refaat el-Sayed har gjort gällande att brevet den 21 maj 2004 sänts per post, överlämnats personligen och faxats medan kravet den 15 juli 2007 endast sänts per brev. Industrivärden har bestritt att man mottagit några krav. Industrivärden har med hänvisning till sina rutiner för hantering av inkommande försändelser gjort gällande att inget av dessa krav mottagits; om krav hade kommit skulle de ha besvarats samt bevarats i akten.

Fråga är alltså om Industrivärden med preskriptionsavbrytande verkan mottagit något av dessa brev. Till att börja med ska erinras om att det är tillräckligt att ett krav kommer gäldenären tillhanda på så sätt att gäldenären blir i tillfälle att ta del av innehållet; att gäldenären faktiskt tar del av kravet saknar betydelse för frågan om preskriptionsavbrott skett. Vidare har borgenären bevisbördan för att krav kommit gäldenären

tillhanda, beviskravet för detta är högt ställt – borgenären ska styrka eller visa sitt påstående.

Refaat el-Sayed har beträffande brevet år 2004 i förhör uppgett att det skrevs i Stockholm men skrevs under av honom i Egypten. Det var andras uppgift att se till att Industrivärden fick brevet. Han ringde till Thomas Wahlström för att denne skulle förvissa sig om så skedde och det var nog därför Thomas Wahlström personligen gick över med brevet, men Refaat el-Sayed gav inga instruktioner om hur överlämnandet skulle gå till.

När det först gäller preskriptionsavbrott genom krav per post antecknar skiljenämnden att det inte mot Industrivärdens bestridande har visats att kraven 2004 och 2007 har sänts till korrekt angiven postadress. Mot den bakgrunden kan inget av breven läggas till grund för bedömningen att preskriptionsavbrott skett. Inte heller kan de båda breven tillsammans anses utgöra preskriptionsavbrott eftersom adresseringen inte har visats vara korrekt, vilket utgör en förutsättning för att tillämpa bevisregeln ("tvåbrevsregeln") i rättsfallet NJA 2016 s. 322.

Därefter, när det gäller frågan om preskriptionsavbrott skett genom fax finner skiljenämnden att faxkvittot från den 21 maj 2004 09:01 – som inte företetts i original – inte utvisar vad som faxats. Faxkvittot utvisar inte heller att faxet omfattat mer än en sida eftersom det i faxkvittot anges resultat "OK" och sida "1/1". I faxmissivet står dessutom angivet "Sid/Page:1" och att det är till "Industrivärden Kravbrev/avtal". Faxkvittot och missivet kan mot bakgrund av det anförda inte anses tala med någon särskild styrka för att Industrivärden mottagit brevet den 21 maj 2004 per fax. Och innehållet i själva missivet utgör inte, vilket inte heller påstås, i sig inget preskriptionsavbrott.

Inte heller "återrapporteringen" per fax från Thomas Wahlström till Refaat el-Sayed i Egypten några minuter senare – kl 9:07 – ger något gott stöd för att ett preskriptionsavbrytande krav verkligen faxats till Industrivärden. I det återopade faxmissivet till detta fax, som anges vara två sidor "Sid/Page 2", anger nämligen Thomas Wahlström att "Här kommer det du bad om. Kravbrev till Industrivärlden (sic) har skickats med post och överlämnats i original på Industrivärldens kontor". Något fax till Industrivärden nämns inte i missivet. Om Thomas Wahlström strax dessförinnan hade faxat kravbrev till Industrivärden efter att ha kommit åter från Industrivärldens kontor vore det naturligt att nämna det eftersom post och överlämnande nämns. Andreas Löqvists fax till Refaat el-Sayed några dagar senare, den 26 maj 2004, när Refaat el-Sayed befann sig på ett hotell i Milano, anges innefatta "1+3 sidor". Dessa sidor vilka ingetts, utgörs av en missivsida, två sidor rörande ritningar samt den nyssnämnda missivsidan från faxet den 21 maj 2004. Detta fax tillför enligt nämndens bedömning inget nytt till utredningen. Den sistnämnda missivsidan har visserligen bl.a. dubbla tidsangivelser "26 MAG 2004 16:53" och "26 MAJ 2004 15:48" samt ett faxnummer som synes vara Hebis. Denna handling synes alltså först ha tagits emot på Hebis kontor i Stockholm och en timme senare på hotellet i Milano, vilket föranleder frågan om Hebi inte hade kvar missivet.

Skiljenämndens finner mot bakgrund av det anförda att den skriftliga bevisning Refaat el-Sayed återopat till styrkande av att preskriptionsavbrott skett per fax har tydliga brister och därför inte är övertygande.

Frågan är därefter om preskriptionsavbrott har skett genom att brevet daterat den 21 maj 2004 *personligen överlämnades* av Thomas Wahlström den dagen. Thomas Wahlström avled år 2011.

Refaat el-Sayed har åberopat förhör med Edvard Shaeri – då anställd på ett annat företag – som uppgett att han avtalat möte med Thomas Wahlström och därför befann sig på Hebis kontor på morgonen den 21 maj 2004 och att han följde med Thomas Wahlström i Refaat el-Sayeds bil till Industrivårdens kontor. Thomas Wahlström sa att ”vi gör det här ärendet först sedan kommer vi tillbaka till kontoret”. Beträffande vad som närmare utspelades har Edvard Shaeri lämnat i huvudsak följande uppgifter: Thomas Wahlström hade ett brev han skulle lämna till Industrivärden. Edvard Shaeri kände inte till innehållet. Thomas Wahlström parkerade på Storgatan och var borta en stund. Han var ”förbannad och irriterad” när han kom tillbaka. De ”ville inte skriva på något”. Edvard Shaeri minns inte om Thomas Wahlström hade brevet med sig tillbaka.

De uppgifter Edvard Shaeri lämnat rör en händelse som inträffade för tolv år sedan och måste redan av detta skäl behandlas med försiktighet. Till detta kommer att Edvard Shaeri uppgett att han fick höra talas om den pågående tvisten vid ett möte med Refaat el-Sayed för några månader sedan. Refaat el-Sayed tog då upp tvisten med Industrivärden. Refaat el-Sayed visste att någon följt med Thomas Wahlström till Industrivärden och ville veta vem. Edvard Shaeri berättade då att det var han.

De uppgifter Edvard Shaeri lämnat ger trots det nyss anförda visst stöd för Refaat el-Sayeds påstående att preskriptionsavbrott skett genom att Thomas Wahlström personligen överlämnat handlingen daterad den 21 maj 2004.

Mot den bevisning Refaat el-Sayed åberopat står uppgifter som lämnats av anställda hos Industrivärden.

Anders Nyberg, chefsjurist och vice VD från oktober 2012 till maj 2015 har uppgett att han i samband med Refaat el-Sayeds krav år 2014 lät gå

igenom Industrivärdens akt och att det i akten inte fanns några handlingar efter år 2001.

Cecilia Montgomery: Hon anställdes i Industrivärden år 1999 som receptionist och värdinna på deltid, förmiddagar eller eftermiddagar. Receptionen var alltid bemannad. Bud ringde först på en porttelefon. Därefter fanns en innerdörr med klocka. Bud lämnades i receptionen. Om något lämnades och det stod namn på så lämnades det direkt till adressaten. Försändelser utan namn lämnades till VD-sekreteraren Lena Bergholm. Vissa bud hade en blankett för mottagningsbevis, men alla hade inte det. Om någon hade blankett skrev man på. Alla försändelser behandlades lika. De delade på tjänsten och satt omlott över luncherna så att kontoret alltid var bemannat. Alla hade samma rutiner. Fax hanterades på samma sätt. Hon hade ingen kännedom om några mellanhavande med Refaat el-Sayed.

Tomas Nordvaller: Hans var anställd som jurist på Industrivärden till den 31 mars 2004. Därefter hade han vissa uppdrag på deltid till år 2010. Alla inkommande handlingar sparades. Refaat el-Sayed hade en egen akt på vilken Thomas Nordvaller skrivit "får ej kastas". Han har ingen kännedom om att det kommit handlingar efter år 2001. Om det skulle ha kommit handlingar åren 2004 eller 2007 skulle det ha diskuterats på chefsnivå och han skulle med stor sannolikhet ha kontaktats.

Carl-Olof By: Han anställdes på Industrivärden 1990 och var vice VD med ansvar för ekonomi, finans och administration. Han slutade år 2015. Han har ingen kunskap om krav från åren 2004 och 2007. Om det hade kommit krav skulle han förmodligen ha hört talas om det, även om breven skulle ha lämnats direkt till Industrivärdens jurist.

Anders Nyrén: han var VD på Industrivärden från maj 2001 till maj 2015. Brev från Refaat el-Sayed skulle förmodligen ha gått till Thomas Nordvaller direkt genom Lena Bergholms försorg. Det fanns väl utarbetade rutiner för hanteringen av post och fax.

De uppgifter som lämnats rörande Industrivärdens rutiner och om att inga kravbrev från åren 2004 eller 2007 eller annan dokumentation rörande kravbrev finns hos Industrivärden är samstämmiga, liksom även uppgifterna om att kravbrev skulle ha uppmärksammats och hanterats, om de kommit Industrivärden tillhanda. Uppgifterna är ägnade att minska bevisvärdet av vad Refaat el-Sayed åberopat.

Sammantaget finner skiljenämnden att Refaat el-Sayed inte förmått styrka att preskriptionsavbrott skett vare sig år 2004 eller 2007 på något av sätt som gjorts gällande. Denna bedömning gäller varje preskriptionsavbrytande handling var för sig liksom även handlingarna sammantaget.

De nu gjorda bedömningarna medför att Refaat el-Sayeds talan om fastställelse av att krav inte är preskriberade ska lämnas utan bifall.

Preskription av redovisningsskyldighet

Refaat el-Sayed har – utöver yrkandena om fastställelse att hans krav mot Industrivärden inte är preskriberade – även yrkat att skiljenämnden ska fastställa att Industrivärden är redovisningsskyldigt i förhållande till honom såvitt avser de krav som angetts under (i-v). Industrivärden har bestritt yrkandet och anfört att varje krav under avtalet är preskriberat, även redovisningsskyldigheten.

De bedömningar skiljenämnden gjort i det föregående innebär att Refaat el-Sayeds yrkanden om fastställelse, att hans i förfarandet angivna krav under avtalet inte är preskriberade, ska lämnas utan bifall. En följd av att kraven bortfallit på grund av preskription är att också redovisningsskyldigheten avseende dessa bortfallit. Refaat el-Sayeds yrkande ska även i denna del lämnas utan bifall.

Sammanfattning

Skiljenämnden har funnit att inget av Refaat el-Sayeds krav i förfarandet utgör ett sådant sakrättsligt krav som inte preskriberas utan att de istället till alla delar utgör sådana fordringar som omfattas av preskriptionslagen. Utgångspunkten för beräkning av preskriptionstiden är när Refaat el-Sayed och Industrivärden ingick det avtal som ligger till grund för de krav vilka omfattas av hans fastställelsetalan, dvs. den 15 december 1986. Det förhållandet att Industrivärden inte avgett någon redovisning till Refaat el-Sayed förändrar inte dessa bedömningar.

Skiljenämnden har därefter funnit att Refaat el-Sayed inte förmått styrka att preskriptionsavbrott skett vare sig år 2004 eller 2007 på något av de sätt som gjorts gällande, vilket gäller varje preskriptionsavbrytande handling var för sig liksom även handlingarna sammantagna.

Refaat el-Sayeds yrkande om att skiljenämnden ska fastställa att hans krav mot Industrivärden av vad slag vara må som härrör från eller har sin upprinnelse ur avtalet mellan honom och Industrivärden den 15 december 1986 ska därmed i sin helhet lämnas utan bifall. Detsamma gäller yrkandet att fastställa att Industrivärden har redovisningsskyldighet avseende de krav som preciserats i förfarandet.

Skiljedomskostnader

Industrivärden har yrkat ersättning för ombudsarvode med 1 681 850 kr inklusive mervärdesskatt (1 292 640 kr exklusive mervärdesskatt). Refaat el-Sayed, som yrkat ersättning för ombudsarvode med 1 240 000 kr exklusive mervärdesskatt för egen del, har bl.a. annat med hänvisning till Industrivärdens ombudsbyte och antalet ombud som företrädde Industrivärden vid slutförhandlingen vitsordat 800 000 kr exklusive mervärdesskatt d.v.s. 1 000 000 kr inklusive mervärdesskatt som skälig ersättning.

Ersättning för rättegångskostnad ska bestämmas med hänsyn till bl.a. målets beskaffenhet och omfattning samt till den omsorg och skicklighet med vilken arbetet har utförts. Därvid kan även beaktas sådana omständigheter som tvisteföremålets värde och vilken betydelse i övrigt målets utgång haft för parten. Normalt krävs inte att en part för att erhålla ersättning redovisar nedlagd tid eller vidtagna åtgärder i detalj.

Skiljenämndens har inte annat underlag för bedömningen av arvodenas än vad nämnden har kunnat iaktta vid handläggningen såsom inlagor och vad som förekommit vid förhandlingen.

Skiljenämnden gör följande bedömning av vilka kostnader som skäligen varit påkallade för tillvaratagande av Industrivärdens rätt.

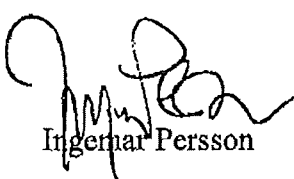
Skiljeförfarandet har pågått under drygt ett och ett halvt år. Det antal inlagor som växlats mellan parterna har förvisso varit stort men omfånget av Industrivärdens inlagor har varit mycket begränsat. Slutförhandlingen var kort. Inte heller de frågor som har varit föremål för tvisten och som Industrivärden fokuserat sin utredning på som svarande i förfarandet har varit så omfattande eller av så komplicerad art att de motiverar en hög

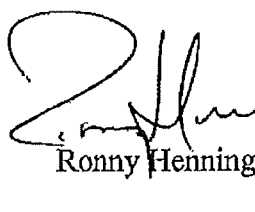
kostnad. Den rättsliga argumentationen från Industrivärdens sida har också varit av begränsat omfång. Till detta kommer merkostnader i anledning av ombudbytet. De ovan angivna förhållandena talar för att arvodesyrkandet är väl högt. Mot en reducering av ersättningen talar att Refaat el-Sayed yrkat i det närmaste lika mycket för ombudskostnader som Industrivärden. Det kan dock hållas för visst att käreandombuden haft en betydligt mer tidskrävande uppgift. Skiljenämnden finner därför att skälig ersättning för ombudsarvode är 1 040 000 kr exklusive mervärdesskatt d.v.s. 1 300 000 kr inklusive mervärdesskatt.

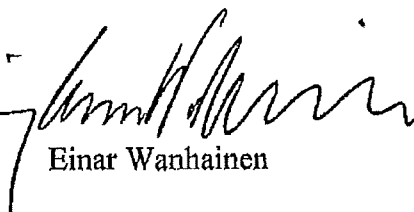
DOMSLUT

1. Refaat el-Sayeds talan lämnas utan bifall.
2. Refaat el-Sayed ska ersätta Industrivärden dess kostnad för skiljeförfarandet med 1 300 000 kr, varav 1 040 kr avser arvode och 260 000 kr mervärdesskatt jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för domen.
3. Skiljenämnden fastställer ersättning till
 - a) Ingemar Persson med 500 000 kr, varav 400 000 kr avser arvode och 100 000 kr mervärdesskatt,
 - b) Ronny Henning med 312 500 kr, varav 250 000 kr avser arvode och 62 500 kr mervärdesskatt,
 - c) Einar Wanhainen med 312 500 kr, varav 250 000 kr avser arvode och 62 500 kr mervärdesskatt.
4. På ersättningsbeloppen utgår ränta enligt 6 § räntelagen från den dag som infaller en månad efter det att skiljedomen meddelades. Parterna svarar solidariskt för fastställda ersättningsbelopp. Parterna emellan svarar Refaat el-Sayed för ersättningsbeloppen.

Talan mot beslutet rörande skiljenämndens ersättning får väckas vid Stockholms tingsrätt inom tre månader från den dag då parten fick del av skiljedomen.

Ingemar Persson

Ronny Henning

Einar Wanhainen

1986-12-15

Bilaga

PARTER

1. Akt Industri Hiden (INU)
2. Refaat El-Sayed (RES)

OBJEKT

1. 1 miljon Frukter A-aktier
2. 982.800 Frukter B-aktier

BAKGRUND

RES har enligt Optimsavtal 1986-03-04 för-
bundit sig att för Akt Hiden förvärva 1.882.800
Frukter B-aktier för beloppet 1.568.623.880.
Såsom säkerhet för nämnda åtagande har RES
till Hiden pant förklarat 1 miljon Frukter
A-aktier samt 1.1 miljon Frukter B-aktier.

Nedan Akt Hiden påtalat att RES i enlighet
med nämnda optimsavtal skulle förvärva ifråga-
varande aktier på 1986-12-15 vilk RES
förklarar sig sakna möjlighet att fullgöra
sine åtaganden enligt avtalet och påtalat
spåra om följande.

AS

KD

ÖVERENS KOMMELSE

1. INV, eller det bolag INV sätts i sitt ställe (Nedan kallat Köparen) skall söka att senast 1990-01-15 sälja de Fininvest-aktier som försvrats enligt ovan.
2. Köparen skall istället för att under 1 ovan angiven försäljning säkerställas med en försäljning av de aktier vilka utgörs samt för RES skulder till Nordbanken, Electrolux och Göteborgs Bank, och därvid söka för att RES intressen så långt möjligt tillgodoses.
3. Under 1. och 2. ovan angivna försäljningens skall undersökas av Handelsbanken och ske på, enligt Handelsbankens bedömning, marknadsnärliga villkor. Uppdragsgivare i förhållande till Handelsbanken är INV eller Köparen.
4. Uppdragsgivare genom förs av en försäljning senast 1990-01-15 skall INV eller Köparen vara skyldig att därefter och under 1990-01-15 sälja till av RES avsedd Köpare eller lägga av RES avsedd Köpare utbyttas köpeskilling för de av INV ~~utbyttas~~ enligt detta motord försvrade aktierna till gynnande för bestämning av om och till vilken köpeskilling gynn. medan.

K.P.

baserat på "mellanskillnaden" mellan ä ena
sidan var INV erhåller vid försäljningen,
sedan därför är avgift i anledning av försäljnings-
utgående: viddepappers omsättningskatt och
andra försäljningskostnader (kostnader etc.) samt
ä andra sidan INV's anskaffningskostnad
kr 568.623.880 utifrån lagts ~~den~~ i anled-
ningen av INV's försälv utgående viddepappers-
omsättningskatt ~~att~~ jämför att tilläggs motsvarande
del av värdet på 12,7% för är värdet för
1986-12-30 till försäljning ska beräknas på någon
menande belopp ~~de~~ utefter således beräknat
belopp ökas med vad RET' har att tillgå resp
närskatt med vad RET' har att erätta i anled-
ning av under 6. Mellan angivna gränser.

6. Mppriset är även angivna resultat, 400 mil
resp 520 mil, skall RET' till INV utlösa
resp för INV erätta

a) 5 mil för varje fullt 10-tal mil resultatet
för e- och posten underströket resp närströket
varan angivet resultat, 400 mil

b) 1 mil för varje fullt 10-tal mil resultatet i
anledning av försäljningen av Plant Protection
Miles - resp närströket som angivet resultat,

Belopp som enligt vad skall erättas resp. utges,
skall endast beaktas vid beräkning av
Tilläggskostnad erättning enligt vad.

AK
REB

1. De av Händens ägde aktierna skall anses ha ett värde om 132.000.000 kr, varför den bröst som skall sättas mot panten utgör sig till 436.623.880 kr.

Vid fastställandet av värdet på de av Händens ägda aktierna har beaktats att ett högre värde ökas brösten ut ett högre värde utmärker brösten. Värdet kan dock aldrig, med hänsyn till maskinens värdet på Ferrarientas aktier, vara så högt att panten i och för sig sträcker brösten.

2. Panten skall anses ha det sålbara som motsvarar brösten. Rättsligt utmärker häften att panten förbehålls för angivet belopp till JNV eller av JNV auktionat bolag.

3. Vid utvärdering av såväl Händens aktier, och därmed, indirekt, brösten, som av panten har utvärderats utifrån värdet av Rättsligt utmärker utmärker att

a) i Ferrarientas
resultatet för 1986 för en extraordinär protos, utvärderas i detta syfte de justeringar vilka utföras i samband med utvärderingen av årsrensans granskning av redovisningen för 1985, utgör ett lägst ~~400~~ 400 mil.

b) i samband med förbehåll för 1987-02-01 av Plant Protection kommit en extraordinär utvärdering om 520 mil netto att redovisas. KD

7. Av öhligt 5. om beaktad mellanskillnad
med beaktande av under 6 om angivna
belopp skall ^{RES} ~~RES~~ som Tilläggskurs skedd
till den del den motsvarar 30 kr/aktie
erhålla 30% och från den del den mot-
stiger 30 kr/aktie erhålla 50%.

8. Vid vidare försäljning skall - om ej annat
visas kunnas - A-aktiers kurs ha en
märken om 30% i förhållande till A-aktiers
i den mån INV förklarar att i samband med
vidare försäljningen behålla sin andel
av aktierna skall Tilläggskurs skedd sådär
erläggas som om samtliga aktier försålles.
Av INV behållna aktier skall därvid anses
ha samma värde ~~per akt~~ som de vilka
försålles.

9. Har INV bytt B-aktier mot sin Göta-
bankens pantföskrivna A-aktier, skall och
vines detta att den gemensamma kurs ökas
till vilken en försäljning sker, skall RES
anses ha erhållit kompensation för sin genom
att Götabankens pant i motsvarande mån
förkovrats samt försäljningen av de för-
bytt A-aktierne kunnat genomföras
på sådant sätt som bäst.

KP

under i första hand tiden för 1990-01-01
i samband med den RES och Företagets
koncernkoncerner. RES skall ha
helt fria i begärd omfattning äga
aktiverade såväl i strukturerad utvärdering
20th/Jan samt i den omfattning som
bestämmer av hans utvärdering för Företagets
tjänstebil och tjänstetelefon.

11 RES förbinder sig att icke påstås dess
att i förflutet efter det hans utvärdering
för bolaget upplöst, och ~~förflutet~~
i rest fall ut till 1989-12-31 icke äga
något med Företagets, direkt eller
indirekt, koncernsanknaden verksamhet.

12 RES skall äga samma rätt som en annan
annan ättens ~~och~~ ^{ett} försvaret att försvaret
~~att INV i materia~~ av INV ägare aktiva.

12P ~~Vid bestämning av tjänstbilens utvärdering
endast när skall dock, för det fall
RES i försvaret skulle grundas på det
att INV:s sysselsättning för nämligen att försvaret
~~skall utvärderas av RES utvärderas~~~~

13 RES skall utöver vad som förutsetts
att från INV ska ha rätt att erhålla
information om den framtida försvaret
för ett särskilt beredare tillfälle att
i tid försvaret rena försvaret.

12P ON

styrelsen viljandes skriftligt godkännande taga kontakt med praxis-
tjänstbefogenheten för de aktier som avses
med detta artikel.

15. REI har ej rätt att motsätta sig
förskaffning av aktier pantsatta till
Göteborgs bankens resp. Nordbankens och
Electrolux som sådana möjligen skulle
förvärvas enligt gemensamt protokoll
med INV's förskaffning. Hållit skall vara
avgivet Årens utgåva för A-aktier beaktas.

16. REI skall, när INV är begär, med
meddelande utöver de nämnda områdena
som styrelseledamöter och/eller verkställande
ledamöter i Ferramenta Aktiefond & praktiska
utövande utövande i koncernbolag inom
Ferramenta-koncernen

17. Detta artikel skall så passera sken
modifieras i den omfattning detta fram-
går av tax skatteblad. Årens utgåva
skall även sken preciseras för undersöka
av för framtida årets.

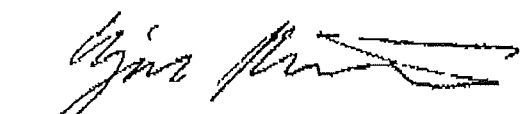
18. Tröstar vänder detta artikel, dess tillkomst,
förklaring eller tillämpning så och
annan tröst mot flyttande av till-
förhållande vänder artiklet skall icke
dragas inför dess till utom avses av
en eller två skiljemenne enligt två tröstens
KD

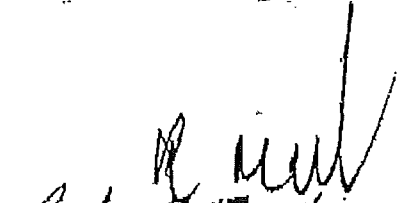
19. Skulle INV läta anseas som INV ledare
eller delägt bolag intrida som förvärdare
av det de akties som anses med detta
aktiel skall anses som i detta aktiel saggs
om INV i tillämpliga deler ~~stiftats~~ gälla
beträffande utgåvarans bolag. Överlåtelse
av akties skall ej förstås innebära
medan en överlåtelse av detta bolag skall
förstås sådana innebörden. För det pris
till vilket utgåvarans ~~instrument~~-
akties skall anses användas skall anses
med beaktning av det erhållna priset
för utgåvarans bolags akties.

20. Detta aktiel förutsetts för sin giltighet
att det godkänns av INV's styrelse
senast 1986-12-31.

Stockholm 1986-12-15

AB INDUSTRIKIVAREN

Kjell Brändström

Refaat El-Jayed
